

Vezir Morina, mlad arhitekta sa Kosova, razbolio se pocetkom 2004. godine. Bolest vrlo cudnog i ne tako uobicajenog imena, mijelodisplasticni sindrom, pretvorila je njegov zivot u narednih pola godine u nocnu moru. Enormne potrebe za transfuzijama i nebrojene kese primljene krvi. Vec to je bilo dovoljno da ozbiljno poremeti njegov zivot, iako to nije bilo sve: bolest ima veliki potencijal za prelazak u jos tezu, u akutnu leukemiju.

Dogodilo se da Vezir ima brata u Svedskoj. Porodica se organizovala i nasla nacina da posalje svog bolesnog clana do nase klinike u prvom redu za tzv. sekundarno misljenje, a onda mozda i za liječenje. Bolesnik je dosao do nas proslog ljeta i pokazalo se, u posljednjem trenutku: bolest je bila na putu transformisanja u akutnu leukemiju. Nije se moglo nista cekati i prakticno iz vitalnih razloga, smjestili smo bolesnika na kliniku i zapoceli liječenje. U prvom pokusaju, bolest se nije lako predala i prvo liječenje je bilo neuspjesno. Tada se potreba za transplantacijom (presadjivanjem) kostane srzi pojavila kao jos veca i zapravo jedina forma liječenja koja moze da mu pomogne. Znali smo da ponavljanje kure citostatika iako mogu umiriti bolest, ne mogu donijeti efekt na dugu stazu. Morina je mlad, ima sina 4 godine starog, zenu i prakticno je tek poceo da zivi.

Na isti nacin su ocigledno rezonovali svi, a ponajprije clanovi njegove brojne familije. Organizovali su se brzo i poceli prikupljati novac za transplantaciju koja u ovim danasnjim modernim drustvima kosta milion jedinica lokalne valute. I to ako nije pracena komplikacijama, a uvijek je pracena komplikacijama.

Drugi pokusaj je dao ocektivani i zeljeni rezultat: bolest je pod kontrolom, ali nece biti pod kontrolom vjecno. Rodbina je medicinski ispitana, nasli smo dvojicu brace koji mogu biti potencijalni davaoci i odabrali mladjeg. Ambasade po zemljama regiona, imigracione vlasti, svi su munjevito brzo obavili svoj dio posla i samo se cekao signal finansijskih vlasti. A onda je dosao i taj dugo cekani i planirani dan. Dobili smo zeleno svjetlo da idemo dalje sa liječenjem.

Vezir je ponovo smjesten u bolnicu, zapoceto je tzv. pred-liječenje dok je njegov brat – davalac lezao pored njega u istoj sobi pripremajuci se za donaciju srzi. Sve je islo sa predvidivim komplikacijama i Vezir je dobio bratove celije prije 16 dana. Za nas je vazan broj dana poslije transplantacije jer komplikacije obicavaju da prate kalendar. Takodje po kalendaru, bratovljeve celije su uspjesno prihvacene tacno 10 dana poslije transplantacije i par dana kasnije mogli smo Vezira da pustimo kuci, iako to nije njegova prava kuca, kuca za kojom on sigurno tiho i bez vidljivog znaka pati.

Porodica je i u ovom neposrednom periodu oko transplantacije pokazala svu snagu svojih odnosa i veza po cemu su kosovski Albanci vrlo poznati. "Svedski" brat koji inacе zivi 70 km daleko od nase klinike, zivio je kod svog bolesnog brata u istoj sobi, isao na posao i vracao se ponovo kod brata, vozeci dnevno 140 km. Iako i on ima svoju porodicu, porodicni prioriteti su izmjenili njegov privatni zivot, a niko nije mogao da primjeti ni naznaku teskoce ili napora kojem se citava porodica izlozila. Mi koji neko vrijeme zivimo na Zapadu, odvikli smo se od ovakve povezanosti unutar jedne familije.

Za Vezira jos nije sve gotovo. Na zalost. Jos uvijek je moguće i da se osnovna bolest vrati, a i da transplantacija pocne da pravi razne komplikacije. Mi cemo ga sretati jednom sedmicno u nasoj dnevnoj bolnici, narednih tri mjeseca i nadamo se da nam nece nista promaci. Bice sigurno jos prilike i za nova primanja u bolnicu, nove temperature, ali vjerujemo da cemo ga na kraju izliječiti. Da li je ili nije definitivno zdrav, moci cemo da kazemo negdje u ljeto 2006.

Vezir Morina, arkitekt i ri nga Kosova, është sëmuar në fillim të vitit 2004. Sëmundje me emër mjaft të çuditshëm dhe jo aq të zakonshëm, sindromi mijelodisplastik, shëndrroi jetën e tij për gjysëm viti të ardhshëm në mundim të madh. Nevoja enorme për transfuzion dhe qese të panumërta të gjakut të pranuar. Vetëm kjo ishte e mjaftueshme t’a destabilizojë seriozisht jetën e tij, edhe pse kjo nuk ishte e tëra. Sëmundja ka potencial të kalojë në diçka më të rëndë, në leukemi akute.

Ndodhi që Veziri ka vëlla në Suedi. Familja u organizua dhe gjeti mënyrë t’a dërgojë anëtarin e vet të sëmurë deri në klinikën tonë fillimisht për të ashtuquajturin mendim shtesë, e mëndej ndoshta edhe në shërim. I sëmuri mbërrijti tek ne verën e kaluar dhe, siç u vërtetua, në moment të fundit. Sëmundja ishte në rrugë të transofmimit në leukemi akute. Nuk ishte e mundur të pritët për asgjë tjetër dhe për arësye praktike e vendosëm të sëmurin në klinikë dhe filluam me mjekim. Në tentimin e parë, sëmundja nuk dorëzohej lehtë kështu që mjekimi i parë nuk ishte i suksesshëm. Atëherë nevoja për transplantim (mbjellje) të palcës kurrizore u shfaq si edhe më e madhe dhe në fakt forma e vetme e mjekimit e cila do të mund t’i ndihmonte. E kishim të ditur se përsëritja e mjekimit të citostatikëve, edhe pse mund të qetësojnë sëmundjen, nuk do të mund të sjellte efekt afatgjatë. Morina është i ri, ka djalin 4 vjeçar, të shoqen dhe praktikisht sapo ka filluar të jetojë.

Në mënyrë të njëjtë siç duket kanë rezonuar të gjithë, sidomos anëtarët e shumtë të familjes së tij. U organizuan shpejtë në mbledhjen e parave për transplantim e cila në shoqëritë tona moderne kushton një milion njësi të monedhës lokale [kruna suedeze]. Edhe ate nëse nuk përcillet me komplikime, e që gjithmonë është e përcjellur me komplikime.

Tentimi i dytë dha rezultatet e pritura e të dëshiruara: sëmundja është nën kontroll, por jo deri pafund. Farefisi është hulumtuar në aspekt medicinal dhe kemi gjetur dy vëllezër që mund të ishin dhurues të mundshëm dhe e zgjodhëm atë më të riun. Ambasadat në vendet e regjionit, autoritetet emigruese, të gjithë rufeshëm e përfunduan pjesën e tyre të punës dhe pritej vetëm edhe sinjali i autoriteteve financiare. Atëherë erdhi ajo ditë e pritur dhe e planifikuar gjatë. Morëm dritën e gjelbër që të vazhdojmë me mjekim.

Veziri sërisht u vendos në spital, u fillua i ashtuquajturi para-mjekim për derisa vëllau i tij-dhuruesi rrinte i shtrirë afër tij në të njëjtën dhomë duke u përgatitur për dhurim të palcës. Çdo gjë u zhvillua sipas komplikimeve të parapara dhe Veziri fitoi qelizat e vëllait para 16 ditësh. Për ne është i rëndësishëm numri i ditëve pas transplantimit sepse komplikimet kanë zakon të përcjellin kalendarin. Poashtu sipas kalendarit, qelizat e vëllait u pranuan suksesshëm saktësisht 10 ditë pas transplantimit kështu që disa ditë mëpas kishim mundësi ta lëshojmë Vezirin në shtëpi, edhe pse ajo nuk është shtëpia e tij e vërtetë, shtëpi për të cilën ai me siguri që vuan qetë dhe pa shenja të dukshme.

Familja edhe në periudhën rreth transplantimit tregoi fuqinë e relacioneve dhe lidhjeve të veta për të cilat Shqiptarët e Kosovës janë shumë të njohur. Vëllau “Suedezi” i cili përndryshe jeton 70 km larg klinikës sonë, jetoi tek vëllai i tij i sëmurë në të njëjtën dhomë, shkonte në punë dhe kthehej prapë tek i vëllai, duke vozitur kështu 140 km çdo ditë. Edhe pse edhe ai ka familjen e tij, përparësitë familjare e ndërruan jetën e tij private, edhe pse askush nuk mundi të vërejë as edhe një shenjë të vështirësisë apo lodhjes të cilës familja e tërë i ishte nënshtruar. Ne që jetojmë tash një kohë në Perëndim, kemi harruar për kësi lloj lidhjeje brenda një familje.

Për Vezirin ende nuk është çdo gjë e përfunduar. Për fat të keq. Ende është e mundur që sëmundja bazë të kthehet, si dhe që transplantimi të fillojë të paraqesë komplikime të ndryshme. Ne do ta vizitojmë një herë në javë në spitalin tonë ditor, për tre muajt e ardhshëm dhe shpresojmë që të mos na shpëtojë asgjë. Do të ketë mesiguri rast për pranime të reja në spital, temperatura të reja, por shpresojmë që në fund do të mund t’a shërojmë. A është apo jo përfundimisht i shëndoshë, do të mund të themi diku në verë të vitit 2006.

Dr.Petar Antunovic
Klinika Hematologjike,
Linkoping, Suedi

Veziri me të birin më parë / Vezir and his son some time ago

of medullar appeared to be higher and in fact the only form of treatment that could help him. It was known to us that repeated cytostatic cure, though could calm the disease, it would not bring a longevity. Morina is young, has a son of 4, a wife and practically just started to live.

It appears that everybody else thought the same way, his outnumbered family in particular. They organized fast fund raising for transplantation that on our modern societies costs one million units of local banknote [Swedish kruna]. And that, if it’s not followed by complications, though it always does.

Second attempt gave expected and desired results: disease is under control, but won’t be for eternity. Relatives were medically assessed and we found two brothers that would be potential donors and we chose the youngest. Embassies on countries of the region, immigration authorities, all completed their part of the work lightning fast and it was only to wait for the signal of financial authorities. Then that expected and planned day showed up. We got the green light to continue with therapy.

Vezir again was brought to hospital; so called pre-curing was initiated while his donor-brother was laid close to him in the same room getting ready for medullar donation. Everything went as per anticipated complications and Vezir got his brother’s cells before 16 days. For us, counting of days after transplantation is important because complications have a habit to follow calendar. Also as per calendar, brother’s cells were successfully accepted exactly 10 days after transplantation therefore after few days we were able to release Vezir to go home, even though that’s not his real home, for which he surely suffers quietly and without visible signs.

Family even in the period of transplantation showed the power of its relations and connections, for what Kosovo Albanians are very well known. “Swedish” brother, who otherwise lives 70 km far from our clinic, lived with his ill brother in the same room, went to work and returned back to his brother, driving 140 km daily. Despite the fact that he also has a family of his own, family priorities changed his private life, even though no one was able to feel any sign of difficulties or burden that the whole family was put on. We that live in the West for a certain period have forgotten for this kind of interconnection within a family.

For Vezir not everything is over yet. Unfortunately! It is still possible that the core disease may return, and that transplantation starts showing various complications.

We will be visiting Vezir once a week in our daily hospital, for the next three months and we hope not to miss anything. For sure there will be of new receptions to the hospital, new temperatures, but we hope to cure him at the end. Is he or he’s not finally healthy, we’ll be able to tell somewhere on summer 2006.

Dr.Petar Antunovic
Haematology Clinic
Linkoping, Sweden

www.vezir.freewebspace.com

Veziri ka ende nevojë për përkrahjen tuaj

JU LUSIM TË NDIHMONI / PLEASE HELP

Vezir still needs your support